

TRZECI MAJA

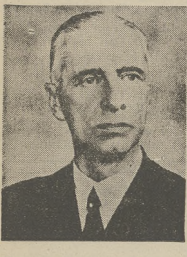
Witaj majowa jutrzenko,
Świeć naszej polskiej krainie,
Uczymy ciebie piosenką,
Która w całej Polsce słynie:

Witaj maj, piękny maj,
U Polaków błogi raj!

Wolność wsparta na oświacie
I równość w obliczu prawa,
To nam rokowała, bracie,
Trzeciego maja ustawa,

Wiwat maj, piękny maj,
U Polaków błogi raj!

ORĘDZIE PREZYDENTA R. P. W ROCZNICĘ WIEKOPOMNEJ KONSTYTUCJI

Bywalec Rzeczypospolitej

W dzień Święta Narodowego, 3 Maja, czczonego przez Polaków jako dzień odrodzenia narodu, zwracam się do Was w Kraju, doświadczonego ogromem ofiar i cierpienia, i do Was poza Krajem, żyjących w wolności, lecz zdala od umówionej Ojczyzny, ze słowami niezapomnianej wiary w przyszłość naszego narodu.

Kraj nasz nie jest dziś wolny. Nie może czynem i słowem wrazić swej woli. Dawał jej wyraz najpotężniejsi i świadectwo nieślabie w obgu całej szesześciolatkowej o niepodległość. Świadczą o swej woli zwyciężyli odrodzone przed niemiecką nawałą, pełnią poświęcenia walki podziemnej i bohaterstwem Armii Krajowej, nadludzkiem myśleniem powołanej Warszawy, krwawym i pełnym chwały udziałem naszych Sił Zbrojnych na wszystkich polach bitew, niezłomną wiernością swoich żołnierzy i najszybszymi rzecz obywateli, bezgraniczną ofiarnością kobiet i młodzieży, niezachwianą postawą, milionami mas emigrantów, wysiedleńców, wygnaneńców. Tak naród polski świadczył swą wolę. Tak wołał o Polskę wolną, całą i niepodległą.

Twórcy ustawy rządowej 3 Maja przed stu pięćdziesiątą pięciu laty podejmowali wielkie odrodzenia Rzeczypospolitej, „chcąc korzystać z porę, w jakiej się Europa znajduje i z tej dogorywają-

cej chwili, która nas samych sobie wróciła”. Błog wydzierał sprawił, że Polska zdołała w tedy zwrócić ci siebie rosyjsko-pruskie gwarancje i kuralnie rosyjskiego ambasadora. Polacy poculi się „wolni od hańszech obcej przemocy naskazów”. Naród mógł znowu przez krótką chwilę stanąć o swoim losie, o swoich prawach. Woli jego było skorystanie z tej chwili, dla ugruntowania wolności, dla ocalenia Ojczyzny naszej i jej granic”.

Podstawą zasadą ustawy rządowej 3 Maja było przekonanie, że „wszelka władza w społeczności ludzkiej pochodzi z łaski i z woli narodu”. Stawiając sobie za cel zabezpieczenie „niepodległości zewnętrznej i wolności wewnętrznej narodu”, konstytucja starała się pogodzić ustrój parlamentarny w zakresie praw i swobód obywatelskich z ustanowieniem „dzielnej władzy wykonawczej”. Rządowej, domagała się od niej z kole, by pilnowała praw i sama dążyła do ich realizacji. Polska miała być państwem praworządnym, wolnym, a wewnętrznie silnym, przez to zdolnym do obrony swego niepodległego bytu.

Ustawa rządowa szła na owa czas daleko w kierunku demokracji naszego życia narodowego. Otwierała drogę społecznego postępu pa w imię „sprawiedliwości, ludzkości i obowiązku chrześcijańskiego”. W nie dachu nienawidził, ponieważ było to dzieło, ale w duchu bratniej miłości.

Wyrzucił się w nim wiecznie i nienaznaczalne wartości naszego narodu i dlatego po półtora wieku dzień 3 Maja nie przesiał być świętem Polaków.

Dziś wspominamy to dzieło nie tylko jako drogę państwa. Znowu bowiem Kraj nasz jest pod obcą władzą, i rządzi nim „habitable obcej przemocy naskazy”. Znowu oczekamy „chwili, która nas samych sobie wróci”, która zła narodu — mogą się przejawiać — ustanówić władze Rzeczypospolitej, prawami ugruntowaną w niej „sprawiedliwość społeczną, wolność wewnętrzzną i praworządność,

przywódcę, obywateli bezpieczeństwo i swobodę, — dąć państwu „dzielnej władzy wykonawczej” i zabezpieczyć jego granice i jego niepodległość.

Naród polski w obgu całej wojny potrafił zachować jasność celu i jedność duchową w obronie najsłabszych swych praw. Zawsze cel i jedność duchowa były również podstawą „dziej Trzecimajowej. Jak wówczas tak i dziś chcemy by w Polsce „dokonał się dzieło wielkich przemian zgodne z duchem orszaku, które idzie i z potrzebami warstw pracujących miast i wsi. Chcemy, jednak, by było ono dziełem własnym, by płynęło z nuty życia narodu, by było polskie z oblicza i poście z ducha. Nie narzucone, przemocy, nie przeszerpane sytuacje z ob-

cych wzorów. By było ono praw-
dowym wyrazem woli narodu.

Chcę zdala od Kraju, jestem częścią narodu polskiego, który na własnej ziemi nie może żyć wolnym życiem. Na ziemi obcej chcemy korzystać z tej swobody, która jest udziałem szczęśliwych krajów Zachodu. Jedną z nich, byś szersze słusznych praw Rzeczypospolitej, by mówić za Polskę, za prawdę, za sprawiedliwość, gdyż narodu w Kraju nie ma możności wypowiedzenia się. Z tej drogi nikt i nie odwieść nas nie zdoła. Tej myśli i temu celowi wierni są wszyscy Polacy w świecie wolnym. Prawowicie władze Rzeczypospolitej stały przy nich w tej walce, nie opuszczając ich nigdy, w żadnym wypadku. Związani na dół i nie dół, razem będziemy

wbrew trudem i zawodom, pewni, że wypełnimy nasz twarzą powiasek w służbie Kraju, narodu i przyszłych pokoleń.

Wiemy, że jesteśmy złączeni z narodem polskim nierozerwalnie wespół m cieniem. Nie po to Polacy walczyli o wolność nie tylko dla Kraju, ale i na wszystkich frontach świata, by nie zasnąć wolności w Ojczyźnie. Wierzymy, że z pomocą Boga nadejdzie chwila, gdy naród nasz będzie mógł dać stanowczy wyraz swej woli własnej i niepodległej. Wiemy, że wola narodu, zarówno dziś jak w ów pamięlony dzień 3 Maja, jest „o-calenie Ojczyzny naszej i jej granic”.

(—) Władysław Rozkiewicz

W Londynie, 3 maja 1946 r.

P. Miotów dba o tradycję

Wyspy dalmatyńskie i Pelagoza zostaną oddane Jugosławii

LONDYN, 3.V (R) — Na czwartym posiedzeniu rady ministrów w sprawie zagranicznych postanowiono wyrażać zgody na zmiany proceduralne. Bauld zastępował ministerstwo. Wobec normalnych przedpołudniowych posiedzeń codziennych, odbywały się oddzielnie o godz. 17 dodatkowe nieformalne posiedzenia kolejno w hotelu każdego z ministrów. Na tych posiedzeniach oprócz ministrów bieżące obecnych jedynie po dwóch doradców każdego z krajów. Pierwsze takie posiedzenie odbyło się w hotelu min. Bevin.

Na posiedzeniu porannym omawiano sprawę wysp dalmatyńskich oraz wyspy Pelagoza, położonej na środku Adriatyku oraz zaginięcie włoskich przestępców wojennych. Problem kolonii włoskich oddano na później.

Postanowiono jedynie, że wyspy dalmatyńskie oraz Pelagoza zostaną oddane Jugosławii z tym jednak

zaserwowaniem, że winny być one zdemilitaryzowane i że Włochy winny otrzymać wszelkie udogodnienia dla rybołówstwa.

W sprawie włoskich przestępców wojennych było to załatwio-

Ludność węgierska
wita entuzjastycznie
brytyjską delegację
parlamentarną

LONDYN, 3.V (R) — Brytyjska delegacja parlamentarna, która przebywa na Węgrzech, przyjechała była w Ostrzyhomiu przez prymasa Węgier, kard. Mindszenty. Delegacja brała udział w uroczystym nabożeństwie w Székesfehérvá, gdzie entuzjastycznie witały ją tłumy ludności węgierskiej.

na dwie sprawy: 1) Czy traktat pokojowy dla Włoch winien zawierać klauzulę, określającą postępowanie w tej sprawie i 2) Czy należało ustanowić komisję aliancką, celem zbadania, czy klauzula ta będzie przestrzegana? Min. Bevin i B. raz wypowiedzieli się za powołaniem odrębnej komisji alianckiej, czemu tradycyjnemu zwycięzcy, sprzeciwił się Mootov. Dyskusja trwała kilka godzin doprowadziła do stwierdzenia, iż istnieje zupełna rozbieżność zdań w wymienionej sprawie i nie jest możliwe dojście do porozumienia.

W Belgradzie ogłoszono, że w skład delegacji Jugosłowiańskiej do Paryża, która przedstawia punkt widzenia tego kraju na sporne sprawy z Włochami wchodził wicepremier, Kardiel i m.in. spraw. agr. Simulz.

